

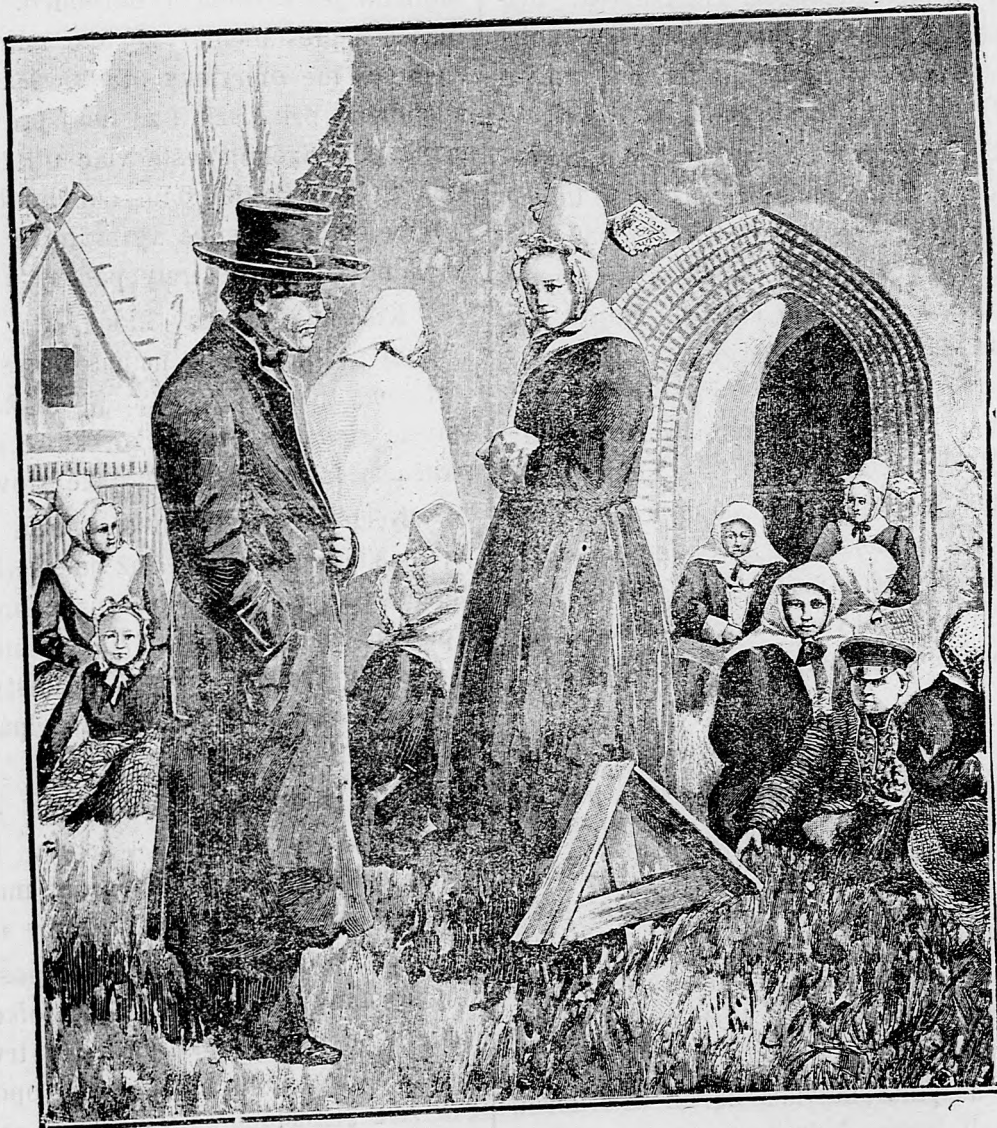
KRISTIAN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :
EDVARD SÁNDORFI.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.*

Na Všetech svätých.

Bratské slová k Ľudakom.

Všetci dobre rozepamätáme sa na tie ohromné násilia a krivdy, ktoré sme za času panovania Bánffyho pretrpel museli. Nebolo toho otrhaného kozkára žida na svete, čo by nám nebol smel pri voľbách do buríčov a vlastizradcov nadávať, naše kresťanské presvedčenie tupiť, statočných, trizvých Ľudakov súrať, kopať, tĺcť a oplúvať. Tak to všetko vyzeralo, že menovite ná, hornouhorských občanov v tejto drahej vlasti, ako samých hlúpych Janov, Jurov jednoducho olúpil, chcjú o všetky nám zákonom Božím a ľudským dané práva; že nám slobodu kresťanstva, majetky, česť stavu manželského, kresťanské školy, a všetko všetko, čo nám po Bohu len milým bolo, shabať, vykoreniť stroja sa.

No, dobrí ľudia, ak by sa bolo zdarilo previesť nepriateľom Pána Ježiša Krista vyše udané plány a ciele svoje, vtedy neočakávalo nás iné, iba chytiť sa žobráckej palice a na spôsob lasto vičiek hŕfne vyvandrovať do cudzích krajov, čo vlastne cieľom židovsko-kalvínskej politiky Bánffyckých liberálov bolo. I boly by sa uhniedzily po rozvalinách našich praotecovských majetkov čriedy haličských Mardocheusov; veď — žiaľbohu — už aj dnes tak si stojíme, že asi dobrá polovica obyvateľstva hornouhorského s roka na rok odchádza nám na čas letňajší po zárobkoch do všetkých strán sveta, kým krčmy, fabriky, pálenice ba aj paláce židovské ako z vody rastú a množia sa.

Chvála a sláva buď Pánu Bohu všemohúcemu, že nás od židovsko kalvínskej politiky osvobodil, a zahynúť nám nedal! Ale chvála a sláva buď aj všetkým hrdinským Ľudakom nitrianskym, trenčianskym, liptovským, oravským, prešporským, spišským a všetkým, ktorí za stranu kresťanstva, za stranu našu obľúbenú ľudovú v opravdu krížový boj viedli, a krížovú cestu podstúpili! A chvála a sláva neohrozeným vodcom našej strany, a týmto najviac, že dňom a nocou pracujú na poli práva ľudstva, s útratou času, zdravia, ba aj majetku!

Nech nenie ľudovej strany, boli by sme po dnes úplne zotročení. Nech nenie tejto strany, nepadie Bánffy, nenapravia aspoň ako-tak zákon volebný, neodania bursu, túto zkažu pre ceny

zbožia, neodstránia z pomedzi hlavných županov tých najliberálnejších, nezasvitne nám koľko-koľko spravodlivosti pri popisoch voličov atď.

Všetko toto nezískame bez ľudovej strany, a všetko toto zase utratíme, ak utratíme odusevneného ducha za jedinú stranu kresťanskú nateraz, za ľudovú totiž.

My s úplnou úctou uznávame zásluhy statočného ministerpredsedu Szélla, ale my podobne z úplného srdca nášho ľudáckeho prizvukujeme a hlásať neprestaneme i to, že my, my ľud kresťanský, my roľníci, priemyselníci: my sme základom vlasti, bez ktorého základu nenie spokojného jestvovania v národoch. Prizvukovať a hlásať neprestaneme, že áno nám, ako nie posledným nie omrvinky práva, lež úplnosť práva a slobody prináleží. I za tieto práva, za vyslobodenie pod Széllom ešte viac utlačeného kresťanstva Synom Božím nám daného bojovať chceme a budeme, a musíme vytrvanlive bojovať, čo by hneď bárs ohnivé strely padaly z neba.

Kto si osvedčený Ľudák, kto máš čisté pred Bohom svedomie, že nemáš úmysel zradcom sa stať viery Kristovej, kto je mužom v úplnom smysle slova, a nie decko, ktoré sa akéhokolvek strašiaka ľaká: uslyš bratské slovo a rozumej:

Nech nás všetkých sám Pán Boh chráni od tej myšlienky, že teraz už je všetko v poriadku, nasledovne, že naše kresťanské presvedčenie netrpí viac žiadne urážky! A civilné manželstvo? a matriky drahé? a beznáboženstvo? a beznáboženské štátne školy? a kancelaragraf atď. to je pes??!

Nie, bratia moji, uspokojíť sa nesmieme, lebo nemáme na čom. To by bol veru tiež driečny vojak, ktorý po prvom malom víťazstve svojím nad nepriateľom vrátil by sa domov spať.

Avšak úfam v Bohu i ja, posledný pracovník kresťanstva, že ľud, ktorý toľko pretrpel veď, neodstúpi od svojho a vytrvá v boji za Krista. A v tejto milej nádeji opovážil som sa preziasť „Kresťana“. Povedomý som si síce, že prácu tú obrovskú, ktorú veľazaslúžilý p. dr. Janda, ako redaktor „Kresťana“ prekonal, ja so svojimi silami nikdy neprekonám, a predsa láska k ľudu nútila ma, abych podujal prácu túto i ja. O šem, že predne v pomoci p. dra Jandu, jako aj mojich dobrých známych priateľov dôcajúce

najviac, prosím ctených čitateľov Kresťana o prehládanie, zakaiaľ v novom povolani svojom obecnstvu zdarnejšie slúžiť v slave budem.

Edvard Sándorfi.

POLITICKE CHÝRY.

Ludové shromaždenia v minulú nedeľu vydržiavané zdarili sa výborne. Na Konštantínovom námestí všetky domy ozdobené boly zástavami. Medzi hosťmi bolo vidieť okrem kňazstva v úplnom počte sa dostavšieho aj veľa svetských hodnostárov, a čo je zvláštne: štátnych a stoličných úradníkov. Shromaždených bolo asi 5-6 tisíc ľudí, a to najviac vzdelaných mešťanov. Predsedal gr. Ferdinand Zichy. Jeho dve reči previate boly zápalom vznešeným za práva kresťanstva a ľudu chudobného. Po ňom Michal Vaszary rečnil o položení malých gazdov a priemyselníkov tak milo, že počas celej reči jeho ustavičné výkriky na slávu bolo slychať. Nasledovala reč Štefana Révész, známeho výtečného rečníka, o následkoch cirkevno-politických zákonov a o práve volebnom. Shromaždení rozišli sa v tom istom povedomí, že Vacov je dnes celý za zásady ľudovej strany.

V Tornoku bo o shromaždenie nie menej skvelé ako vo Vacove. Prítomní boli: grófi Imrich Hunyady, Ladislav Hunyady a Julius Zichy, kňazstvo z okolia a svetských pánov vo veľkom počte. Vozov zo susedných dedín došlo toľko, že sa temer ani nepomestili. Rečnili gr. Ján Zichy ako predseda, ďalej Karol Szentiványi, potom Fraňo Major a dr. Alexander Erasz. Oduševnenosť bola neslychaná. Víťazstvo ľudovej strany aj tu je ubezpečené.

V Rakúsku to ide kam diaľ horšie. Na sneme surové zvady vyslancov, na vonkove búrlivé vystrájanie demonštrácii oproti Nemcom a židom. Odkedy zničila vláda jazykové nariadenia, nenie iné počuf, iba samý nepokoj v mestách: Praha, Holešov, Vsetín, Meziríč, Nový Byčov, Brno, Třitřech, Kráľovej Hradec, Litomyšľ, Senftenberg, Píbram, Neybydzow, Kladno, Plzeň a iných. Všade vytíkajú okná židom. Vo Vsetíne 26. okt. i na četníkov strelili, ale na to hneď aj títo páľili. Štyria padli mŕtví, a sedemnásť ležalo ťažko ranených.

Vojna v Afrike. Angličania nemajú sa čím chvastať. Zo všetkých správ afrických dá sa vyrozumieť, že utrpeli veľké porážky. Mestá Ladysmith a Mafeking Buri oblahli. Angličanom ztratily sa počas bitky tri eskadrony vojska bez stopy. Istotne ich Buri zajali. V Londýne nesmiernu nespokojnosť zapríčinil najnovší chýr, že celá sila anglického námornického vojska je vystrojená do Afriky. Pri Ladysmithe zajatých anglických vojakov bolo na 2000 mužov, a 42 officierov.

Vo Viedni židovský spolok sa utvoril, za cieľ majú

celé rakúske židovstvo spojiť ku spoločnej sebaobrane. Doteraz vyše 150 židovských cirkví vstúpilo do spolku.

Kürthy, nadžupan oravskej a liptovskej stolice, má sa vzdať úradu a stať sa v Komárňanskej podobne nadžupanom. Jeho miesto pravdepodobne Csillaghi, zlopovestný predseda volby obdrží. Čo to znamená, povie nám príslovie: zo psa na psa.

Nitra, milá Nitra . . . Na poslednom valnom shromaždení stoličného výboru predostrel Mérey návrh, aby pri voľbách potrebné furmanky každá obec z poriadku dať musela. Tiež, aby každý volič povinný bol aj účasť brať pri voľbách tak, ako to u iných vzdelaných národov uvedené je, kde sa každý ospravedlniť musí z voličov, ktorý pri voľbe účasť neberie a pokutovaným je, ak dostatočná príčina nedokazuje, že správne neprítomným bol. Však ale v Nitre škoda je poriadne slová prehovoril; samo sebou rozumie sa, že návrh odhožili.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Dňa 30. oktobra mali zasadnutie vyslanci, v ktorom výlučne len jednotliví ministri predostreli návrhy zákonov. Tak Lukáč finančník zadal návrh o indennite (povolenie zákonom krajinských výdavkov aj bez rozpočtu), Hegedüs, minister kupectva, o vystaviť sa majúcej budove pre poštové sporiteľne, Darányi zase návrh o podujímateľoch a výpomocníkoch pri poľných prácach, a druhý návrh o nádeníkoch pri prácach železničných. V týchto dvoch návrhoch najväznejší bod je ten, dľa ktorého obapolná smluva medzi robotníkmi a podujímateľom (agentom, gazdom) musí sa pred obecným predstavenstvom utvoriť a podpísať. Kto by požiadavke tejto nevyhovet, trestaný môže byť až na 600 korún pokuty, a na 15-dňový žalár. — Kto má vedomosť o tom, kolkým zvadám je príčinou tá okolnosť, že robotníkom sa pri podpisoch smluvy nevysvetli všetko dopodrobna, ten sa len tešíť bude, keď návrh stane sa zákonom. Zvlášte na horných stranách dali sa robotníci kolkoráz nahnať do vreca kroz pekné sľuby od kadejakých agentov, alebo aj nesvedomitých takzvaných „gazdov“ robotníckych. Najťažšie bolo ľudí dopratať, potom sa už celá smluva docela ináč vysvetľovala, kolkoráz bolo to až neznesiteľné, tak že ľudia putekali nazpät. Cieľom toho návrhu by bolo takéto zmätky znemožniť. A bolo by to veľmi užitočné pre chudobný ľud, keby sme nebývali v Madarorságu, kde všetky dobré zákony možno je prekrútiť. Písanie tých smlúv bude nová práca pre notárov a nový dôchodok pre nich: a či môžeme byť ubezpečení o tom, či takú madarský písanú smluvu dostatočne rozpovie a vysvetlí každý notár robotníkom?

Oktáva verných dušičiek.

Človek sa vždy smiať nemôže, lebo sa mu nechce, alebo mu iní ľudia alebo všelijaké iné veci smiať sa nedajú; a veru ani mne sa včul smiať nechce, žiadalo sa mi aj iného povetria dýchať, preto som sa vybral medzi vrchy do jednej dediny. Ako som tak medzi vrchami chodil, prišiel som ku jednému kostolu v prostred cintorína. Hľadal som dvere, abych sa v kostole pomodlil; boly ale zatvorené, a preto som teda aj do vnútra nešiel. Pán farár snáď aj preto držal zatvorený kostol, aby mu cigáni voskovú sviečku neukradli, alebo aby veriaci Pánu Ježišovi až na zbyť mnoho úcty a poklony nečinili, a tak mu nepriležití s modlitbami neboli, keď by im chuť prišla sa tam dlhšie pomodliť. Šiel som pár krokov ďalej od kostola, zbadal som pod zemou jednu vysklepenú jamu ako kapličku, ktorá dverí nemala, a v nej som videl kosti a umrlčie hlavy z vykopaných mrtvol na kope pohádzané ležať, pred dverami stály „máre“, to sa mi práve zišlo, sadol som na ne, a z blízka som sa díval, akú tvár budú robiť tie umrlčie hlavy! Všetko tiché a krotké tu bolo. Nejedna tu povaľujúca dúčela z nohy ešte na f šiangy sa vrtela, skákala, tancovala, včul sa tu nič nehýbe, nič sa nemyká. A keď aj kde tu jedna umrlčia hlava jeden alebo dva zuby vyceruje, žiadneho ona nepohryzie, nie so zubom, nie s jazykom. Jedna taká holá umrlčia hlava predo mnou sedela, na ktorú volakto c. ruzou čosi napísal. To asi tak vyzeralo, ako modlitba o milosrdenstve pri súde Božom. Snáď tá duša, ktorá v tejto hlave bývala, málo myslela na modlitbu.

Veľmi čudno sa mi ale ľúbilo, čo tuto na jednej mrtvej hlave jeden pavúk vymyslel a vystrájal. Pavúk tento si tu na troch umrlčích hlavách rozprestrel svoj sak — pavučinový. Hlavy tieto mrtvé; ako to v obyčaji majú, tomu pavúkovi ticho sedely a sak pavúkov držaly, ani jedna sa nekolíbala, a ani len jedna nezažmurkla očima, keď mucha do pavučiny vletela, a keď pavúk zadychčaný priskočil, aby muchu zadrávil. Tieto tri hlavy boly snáď volakedy až veľmi nespokojné hlavy; mnoho pýchy, nadošti a rozumu v sebe nosily, a mnoho hucútstva z hlavy týchto vychádzalo, a snáď sa aj znášať jedna s druhou nevedely, ako zlí susedia. A hľa, včul jeden biedny mizerák pavúk ich svojimi nitkami posväzoval, a ony si to nechajú robiť, aby pavúkovi za trajus a za kadlecké krosná slúžily. A ako som si ja túto vec pozeral, som si pritom aj na duše myslel, ktoré duše svoje kosti a hnáty ako odhodené barly tu ležať nechaly. Krov, hrady a krokvy tela, kosti a rebrá totižto na kope pohádzané ležia, ako by sa dom zvalil.

Nuž ale, ako že to vyzerá s tými vyvandrovanými dušami?

V starých pismach čítame jednu hroznú udalosť, ktorá sa v Paríži mala stať. Tu zomrel jeden prednejší, vysokoučený lekár, ktorého držali za pobožného, a vraj v chýre a vo vône svätosti zomrel. Keď otvorenú rakev jeho — ako to bolo vtedy v obyčaji — v kostole postavili a pobožnosti za neho konali, tu sa mrtvý odrazu zdvihne a so zlým hlasom do kostola zakríkol: „Som obžalovaný!“ Na druhý deň, keď druhú s ňou omšu za jeho dušu slúžili, zase sa zdvihol a volal: „Som súdený!“ A ponevác mrtvého nepochovali a na tretí deň zase svätú omšu za neho slúžili, vtedy po tretí raz sa zdvihol, a strašlivým hlasom zaručal: „Už som zatratený!“ Svätý Brúno, ktorý sám toto počul, lebo bol prítomný, tak sa prestrašil, že sa od sveta odťahal, nechal svoje kanonické štallum, náramne prisny život viedol, a založil prisny rád mníchov karthuziánskych. Strašlivá je tá pravda, ktorá hovorí, že po smrti hrozné veci nasledujú. Dľa sv. Písma: Na sm ſ nasleduje súd“, a „Strašná vec je do rúk živého Boha upadnúť.“

Vráťme sa zase ku tejto našej umrlčej kapličke na tom cintoríne. Keby tak každá duša, ktorá volakedy v týchto umrlčích hlavách prebývala, len na štvrt hodinky nazpäť prišla a mohla nám povypávať a odpovedať, čo by sme my aké divné veci počúvali? Ako tam všetko jedného obžaluje! Aké súdy sa tam strašlivé držia a aké ortele a výroky večného zatratenia sa tam vynášajú! Tu by jednému prišlo, že by skoro svet opustil a jeho bláznivé radosti a rozkoše, len aby si svoju dušu oratovať mohol!

Najhlbšia bieda a núdza, do ktorej človek na zemi môže prísť, je: zápas so smrťou, je: posledná hodinka smrti. Snáď si bol silný, mocný chlap, nejedneho si snáď v krčme aj o zem, alebo o múr uderil, bol si bitkárom. Kde že je včul sila ruky tvojej, alebo nôh tvojich? Ony ti visia ako porazené ťažko na tvojom tele, a nechcejú ťa viac nosiť. A keď by sviečka umierajúcich, ktorú ti k hlave položili, tvoju postel zapálila, ani by si len z postele vyskočil nevládal. Ba keď ti aj muchy na nose sedia, a v oči ch sa ti hufne babrú, ani len ruku zdvihnúť nemôžeš, že by si ich zahnať. A predsa si bol predtým víťaz, myslel si, že si v stave aj pol dediny vyhnať tvojím krikom. Myslel si, že smrť sa teba netýka, len iných ľudí, že ona má rešpekt pred tvojou hubou a silou, alebo pred tvojím pugliarom! Nože, až si zdravý, poď že so mnou ku jednému umierajúcemu, ukiažem ti, aké špektakle, komedie a posmech vystrája smrť z človeka, bárs aký víťaz a tlčhuba bol on. Snáď niekoľko rokov pred smrťou už začala smrť z teba po-

smechy stvárať, ona ti snáď hlavu ošklbala z vlasov tak, ako keď tvoja žena sliepku ide kmotre variť na polievku, a tvoja hlava a plechavá hlava sa ti z ďaleka ligoce ako blachom obitá veža. Potom pomaly ti povybíjala zuby, pustila do nich bóle, musel si ich dať vytíhať, alebo poslala zlú ženu, tá ti ich s randlíkom a so železným trafsusom vybila, alebo na iný spôsob si ich ztratil. Potom tvoju predtým hlačkú kožu na čele a na lícach ti do rancov posťahovala ako tabakový mešec. Na oči ti natiahla pavučinu, aby si už dobre nevidel; pľúca ťi tak vytiahla, že ledva dýchaš, a počuť ťa z ďaleka dýchať, ako deravé mechy na organe. Nuž a v hodine smrti? Pozri, studený pot vyliala smrť na čelo zomierajúceho od strachu a úzkosti, a má farbu ako starý syr, a nos jeho aký špicatý je! A ústa jeho ako sa vykrivujú, ako by chceli deťi nastrašiť! To pre o, lebo smrť ho už svojima rukami valkuje, družga a láme, snáď z jtra už aj ty sa dostaneš do rúk jej. — Práve čo toto píš m, leží jedna silná, zdravá ako buk, červená, v tle plná manželka vystrelá: večer práce konala pri sušení slivák, a ráno ju mrtvú našli, smrť ju porazením v okamihu vyniesla na máre. Čo povieš na to? Aj tá nerátala večer na hrob, na smrť a na plač deťi a manžela. A či ty máš extra assekuračný poisťujúci úpis od smrti? — Jaj prosím ťa pekne, Janko Chorľavý, nož: už nevypravaj o tej smrti, pobuňil si mi celú dušu! — Dobre, až mi priľúbiš, že pôjdeš čím skôr ku svätej spovedi, nuž ani hubou necekneš, lebo tam dostaneš takú medicínu, čo ťi ten strach prelaksiruje, vyženie a ťa zbaví strachu pred smrťou; ináč ak nepôjdeš ku spovedi, ešte strašnejšie ťa nalakám a hodím do teba jednu z tých umrlčích hláv, na ktorých a neskoršie aj na tvojej pavúk alebo žaba bude špektákľe stvárať.

S. Bohom!

Janko Chorľavý,
fráter-pustovník.

„Mátoha v Brunovci a jej odhalenie.“

Pod týmto nápisom uverejnil „jeden opravdový priateľ ľudu“ článok v Opravdovom Kresťane v čísle od 22. októbra, v ktorom sa aj s mojou maličkosťou ráči zaoberať, a „odhaľuje“ mátoženie udavšie sa v Brunovciach. Ct. pp. čitatelia iste majú známosť o podivných udalostiach brunovských, ktorých ja nie sice očitým svedkom — ako to židovsko-liberálne Opraty Kresťanstva trúbia — ale len prisným skúmateľom skutočne bol som. Vypočúval som i ja s p. Bernkopfom, farárom pobeďimským 18 svedkov, a vypočúval aj novomestský hlavný slúžny Langhammer 20 očitých svedkov o celom mátožení, a sice v mojej prítomnosti. Nech sa vám

páči, páni zaopatovaní liberáli, uverejniť svoju zápisnicu vyšetrovania, ale -- dobre natrčte svoje uši: s podpismi všetkých vypočutých svedkov, ako si to títo žiadali, ba žiadali aj prisahu složiť. Vytubovať ale do verejnosti, že na nariadenie ministrovo bolo úradné vyšetrovanie, a na základe tohoto tvrdiť, že sa pranič nestalo, alebo že na základe protimlúv svedkov dokázala sa celá tá vec byť iba klamstvom, pritom ale zápisnicu nie riadne pisanú, ale len ceruzkou ako-tak značenú ani podpísať nedať, ani neuverejniť, je nielen urazenie vážnych tých ľudí vypočutých, lež je spolu ničím iným, ako zúmyselným zavedením obecnstva. Veď nie o tom je otázka, zdáť z výjavy tie kto za nadprirodzené drží alebo nie; a ja s mojej strany nikdy som sa nevyslovil za nadprirodzenosť alebo prirodzenosť nepochopiteľných tých dejov: ale od statočných ľudí očakáva sa aspoň tolko, aby ľuďom hodnoverním (z ktorých p. Witwar, úradník istotou do liberálno-katolíckeho tábora prináleží), keď aj nepochopiteľné deje udávajú, verili, a takým do očí ich pravdomlúvnosť odškriepiť sa neopovažovali. Smiešno je, keď na pr. Witwar sám vyslovil sa, že na zázraky a duchov sice nikdy neveril, ani pri tomto páde neveril, ale udalosti, ktorých sám očitým svedkom bol, tajiť nemôže bárs tieto nepochopí: keď predsa tak sa boja páni liberáli vyšetrovanie vedúci uznať možnosť dejov takéto, ako zlý duch svätenej vody. Snáď si len nie sú z rodiny? Veď tejto otázke snadno mohli vyhnúť s udaním toho svojho náhľadu, že tu stretáme sa s tajnou doteraz silou prírody — ale jednoducho prekrútiť alebo tajiť všetko, pritom ale zápisnicu vyšetrovania bez podpisov na oko neviem ako sklepať a aj tú pod zátvorom chrániť, aby do verejnosti nič z nej nevykľzlo, to je nedôslednosť, k zaslepeniu obecnstva potrebná. Ačkoľvek porozumieme snadno, že takto jednajú, keď pripomeniem, že pri úradnom slúžnovskom vyšetrovaní vyšlo na javo ešte o mnoho viac z podivných tých udalostí, preto že bolo vyšetrovanie veľmi prisne, nakoľko každému svedkovi (okrem troch) pohrozili sa s päťročným žalárom ak čiru pravdu nepovie, a vyšetrovanie trvalo od pol 10. hodiny dopoludňajšej až do 6-jej večer. No a že každému človekovi by nezodpovedala mienka o tej tajnej neznámej nateraz sile, to si môžeme myslieť; ako že by sa tedy opovážili s nverejnením vypátranej skutočnosti potvrdiť obecnstvo vo viere na „bobony“, ako oni myslia. Opratovaný priateľ ľudu tvrdí, že vrchnosť je už na stope toho, že mátoženie bolo majstrevsky zapríčinené. To je dobre. Nech len teraz dobrý pozor dáva, koho ulapia ako šudiera, a koho na tých 5 rokov uväznia, a nech si pokladá za povinnosť uverejniť výsledok svojho bedlivého pozorovania, aby ho snáď za luhára nedržal dakto.

Ale s týmto nie sú spokojný opratový priateľ ľudu, napáda aj moju osobu. Ešte nikde nič z môjho redigovania, a už liberálni sršni vypúšťajú svoje jedovate žihadlá. Pravda, že v Pobeďime zo 150 voličov iba štyria sa našli liberáli, že aj dvaja židia nemali chuť

na liberálov hlasovať, že nám žid utiekol z obce, že väčšia časť ľudu radšej číta v kruhu, nežli sedí v smradľavej krčme židovskej, že slúžny dostal po nose od ministra, keď tento telegrafične zrušil zákaz slúžneho, s ktorým zakázal nábožnú hru detí za to, že sa to vraj s uborskou národnou ideou nesrovnáva: sú všetko také veci, ktorým sa ani židia, ani židmi molestovaní panáci netešia. A nebol by žid židom, keď by pre ich vlastneckeé rozprestieranie sa po majetkoch prostého opusteného ľudu až do krvi netrápil sa na tom, aby ubohých sedliakov pri tom roztomilom starootcovskom zvyku pridržal, kde s opravdovou kresťanskou snášanlivosťou snášalo sa milým židáčkom za ten dúšok toho trápenia všetko, čím sedliak vládnu: groše, zbožíčko, v zásterách babičiek vajcia a strova v uzlíčkoch. A v tých uzlíčkoch nanosili sme bohaté šparkassy, pekné majiteľstvá, fabriky, celé ulice v mestách. Nenie toho ešte dost? Zemani liberáli ostali bez všetkého, a teraz by ste chceli mať z nich otrokov v kanceláriách úradných alebo v novinách opratových. Sedliaci nám vandrujú kam ktorí; nemáme už mnoho ztratit, nemiešajte sa nám tedy do toho, keď cestou spolkov chceme si ratovať pozostatky imania.

Môj milý „priateľ ľudu“, dobre ja to viem, žeby si ty tomu veľmi povďačný bol, keď by tvoje pletky o mojom zanechaní ľudu a jeho spolku aj v opravdu skutočnosťou mohli stať sa, lebo viem, že v tom páde ihneď pootváraš všetky zámky vašich železných truhlí pokladných, ktoré vo svojich spolkoch po svete máte aby si mohol odpomôcť biedam, ktoré opustenému mnou ľudu nastávajú. Z Polnej, z Námestova, z Tisza-Eszlára posbiehať by ste sa všetci, aby ste šli do Pobodima nie za rezníkov, ale za usilovných okopávačov sedliackych. Ale nebude vás tam treba.

Že som sa od ľudu neodobral, je lož. Že som o den prv odišiel, príčina bola telegrafičná dispozícia zo strany cirkevného škôldozorca pešťbudinského. Že v takých okolnostiach ja, ktorý som samotný ako prst spolok zastupoval, zo šafarenia výkaz nedal, ľahko sa rozumie.

„Priateľ opravdový“ vo svojom sršnovskom bzuchaní sice veľmi sa chránil, aby nejak statočnosťou neublížil, no ale sa pomýlil.

1. Hovorí, že „nešanovali obeť, totiž za spolky, len aby neprišli o duševné blahoslavenstvo“ (totiž ľudia) na čo boli príležitostne upozornení z kancelára.

Tedy na krátko: Ak toto pane môj nedokázate že som o duševnom blahoslavenstve rozprával z kazateľne, aby obetovanliví boli ľudia pre spolky: ste podlým ľuhárom.

2. Hovorí, že čistý osov prepustili ľudia, alebo slúbili prepustiť mne, za unovanie moje, a ďalej že som vyslovil sa, že čo som učinil, učinil som vo vašom záujme aby to bolo i v môj prospech. I v tomto ste utrháč a ľuhár.

Ak ste človekom, ktorý na česť svoju dačo dá, máte príležitosť za moje slová zadať proti mne pravotu tlačovú. A keď to neurobite, čo ste potom? Nuž čo by ste boli? „Opratový“! a nič iné. Budete mať príležitosť dozvedieť sa od centrálného spolku „Hangya“ o položení spolku pobodimského. Statočný človek, keď sa v úsudku svojom prenáhli na škodu statočnosti iného, akonáhle presvedčí sa o svojom omyle, za povinnosť si pokladá toto kroz uverejnenie pravdy napraviť. A keď to neurobite, čo ste potom? Nuž „Opratový“ len hádam alebo čo. Radosť vaša, ktorú so židmi pretvarujete, je skorá. Keďby ja bol tak dobre znalý v spisbe slovenskej, keďby tak pekne vedel písať o právach Slovákov v národnostnom zákone zabezpečených, potom o slobode reči, vyučovaní a vzdelávaní sa v tejže, a konal by som toto všetko na opratách, aby som ustavične ten nepodvratne zakorenený tuhý cit nábožen-ký horňouhorského ľudu obráždil a pustošil tým cieľom, že by so zkazou tohoto zdedeného citu ľud tým istejší sa hnať dal do jarma úžerníkov: no to by som sa držal za opravdového oplana. Zatiaľ ľud takých synov mať bude, zatiaľ treba nám shľadávať sa, a rovného smýšľania ľudí, čoby i v cigánskych búdach sa nachádzali, shromažďovať, za nich žiť a mrieť!

Edvard Sándorfi.

Seznam milodarov

na kostol Panny Marie na Hore Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

J. Straka 2 zl., Anton Gromoš 1 zl., Ján Roško 1 zl. 70 kr., Karol Martončík 1 zl. 50 kr., Ondrej Huk 1 zl. 50 kr., Vincenc Šmera 50 kr., Ondrej Sabol 50 kr., z Podproča 7 zl. 60 kr., zo Subotísta Ondrej Würth 50 kr., zo Solnoka Lorinc Lipka kaplán 3 zl. z Košíc Ján Kozar 50 kr., Anna Kohút 1 zl., z Osička Lukáč Palanský a Ján Lubiček po 50 kr., z Veľkého Šariša Juraj Dobranský od pútníkov na prešovskej kalvárii 6 zl. 80 kr., z Ratvaja Štefan Mikolaj 5 zl., z Husovec Ondrej Drobnák 2 zl., z Bodolaka N. N. 4 zl. 35 kr., z Kežmarku Ondrej Bednarčík, sbierka 21 zl. 20 kr., z Maglaju (Bosnia) služobné dievča Maria Machač 1 zl., z Košíc Michal Lukáč 1 zl., Maria Danko 1 zl., z Čomora Ján Kováč a manželka 5 zl., z D. Dubovan Michal Majerník 1 zl., z Kerestúra N. N. 5 zl., Juraj Bernadič 1 zl., Jozef Rakus 1 zl., Imro Malec 50 kr., Holkovička 50 kr., František Falat, Jozef Horváth, Štefan a Ján Štefunko po 50 kr., Michal Horváth 15 kr., z Košíc Magdalena Šikora 1 zl., Maria Senčo 1 zl., Maria Krupko 1 zl., Róza Grunvaldský 1 zl., Zuzanna Kačir 1 zl., zo Žadaňa Anna Hovaneč 1 zl., zo Sebeša Katarina Lipták 15 zl., z Budapeštu Ferdinand Gyurný 1 zl. 50 kr., z Vihne Teserényu Ján Csatloš 50 kr., Gyula Zubay, murársky palier v Košicach, sbierka 116 zl., z Lučenca Michal Šhrank 39 kr., N. N. 2 zl. 30 kr., z Košíc Ján Kovalčík 1 zl., z Kavečan Anna Štofko 2 zl., z Hrabušíc Maria Hudák a Katarina Dulya po 50 kr., z Keckerpeklan N. N. 2 zl. 20 kr.

(Pokračovanie nasleduje)

BESEDNICA
Smrť.

Troch vecí sa obyčajne
Každý bojí neprestajne,
A to je smrť, psota, vojna:
Na ľudí to metla trojná.
Vojna zráža ľudstva kvety
A donáša more biedy,
Kvetúce mestá, dediny
Mení v smutné pustatiny.
Psota je tiež tráplivý hosť,
Hneď jej každý človek má dosť,
Keď mu ešte len do okna
Začína nakúkať ona.
Čože ale toto dvoje!
Ešte má len predsa svoje
Jaké-také vždy východy,
Spôsob na to sa nachodí.
Ale tá smrť, to je kosa!
Od všetkých najväčšia hrôza.
Ona život, bytnosť trhá,
Do studenej zeme vrhá.
Proti nej raz nielo lieku
V smrteľníka žiadnom veku.
Vykúpiť sa od nej není
Dano nikomu na zemi:
Pred ňou je tak striebro, zlato,
Ako to mizerné blato.
Mrazivý jej bozk každého
Zbavuje žitia časného. —
Nemaľuj si duša verná
Obraz tento tak do čierna!
Lebo smrť není tak strašná
Tomu, koho tu čnosť spasná
Vedie, drží, oživuje.
Večnú slávu mu sľubuje.
Veď keď ti smrť žitie zháša,
S tým fa tedáž aj prenáša
Do priestorov až nadzemských,
Do Božích stánov nebeských:
Mostom ti je ona hore
Cez búrlivé toto more! —
Keď v úzkosti tisícerej
Nemá kto na zemi celej
Prispieť k tvojmu spomoženiu
A bolestí ulaveniu:
Ona jedným sľahom pretne
Sväzky útrap tvojich pevné.
Bezbožný sa pred ňou trase,
Ale čnosťný víta zase
Ju v radosti srdca svojho:
Nádej leje ona doňho. —
Na tomto stoj stanovisku.

A vtedy máš nádej istú:
Že smrť nie ako zhubkyňa,
Lež vitaná priateľkyňa
Tvoju v ľahunkom objatí
Žalosť na radosť obráti.

K.

Moja vandrovka do Viedne.

Akonáhle s dovolením môjho gazdu bol som oslobodený z refaze povinností mojich, ku ktorým som bol celý rok priviazaný, totižto ku prácam drotárskym, vybral som sa na cestu do Viedne ku môjmu švagrovi Jánovi Zaosekovi, ktorý klampiarsky obchod mal v jednom predmestí vo „Forštate“ — my na dedine to voláme, že „za humnami“. Na jeho radu cestoval som v noci, lebo on ma len ráno mohol na stanici čakať, a preto som aj z vidiekov cesty mojej nič nevidel, len za Prešporkom ma upozornil jeden košíkár z Pružiny, ktorý sa vybral do Viedne na jarmok, že vraj sme cez „tunel“ prebehli, ktorý vraj má byť dlhší, ako Folkmanova pivnica v Žiline.

Na úsvite sme sa našli na území rakúskom, kde práve žatva stála, a tu som prvý raz počul v raži prepeličku namiesto „připalaf“ po nemecky sa modliť svoje litanie: „přifüruns! přifüruns!“ Čudná to vec, teda ešte aj tu v raži má nemčina prevahu! Zato sa veru Česi a Moravani môžu na nemčúrov hnevať. Alebo či to tieto nemecké prepeličky tiež tak robia, ako Rakúšani keď prosili a orodovali Bánffyho o „kvotu“, t. j. o popravenie cisľajtánskych dôchodkov, v tom sa nevyrozumiem. Alebo či to platilo tým žencom rakúskym, ktorí sa chystali práve do žatvy, aby sa aj oni pred žatvou modlili a orodovali, ako sa to pred každou prácou sluší? Naše slovenské prepeličky, ponač sú presvedčené, že my Slováci pred každou prácou sa prežehnávame, teda Bohu česť vzdávame a tým ho aj prosíme, tí nás neupozorňujú so svojim „připalatom“ na modlitbu, lebo predpokladajú, že sme sa už pomodlili; preto aj ony žencov Slovákov zrovna povolávajú do roboty: „Podte žaf! podte žaf! podte žaf!“

Nemci ženci vyhнали z raži zajaca, ktorý bez všetkého rozmýšľania a rozvahy predišiel náš celý vlak zelezničný.

„No, to není dobrý znak — hovoril som ku košíkárovi — nebohá moja matka hovorievala, že keď zajac človeka predide, že vtedy je istá nejaká mrzutosť a nešťastie.“

„A vy na to veríte?“ pýtal sa ma na to jeden pekne oblečený pán.

„Veru verím.“

„No, vtedy ste obmedzený človek. Zajac bežal kade vedel, čo to má akú súvislosť s nešťastím?“

„Ja si to nedám odškriepiť“, povedal som, a mal pokoj s ďalším ekšplikovaním; košíkár ma podporoval v mojom tvrdení, ktorého už tiež raz zajac predišiel, a vtedy sa opil a ztraťil peniaze.

No! hovorí panák — to teda ten zajac čo vás vo vašej hlave predišiel, ten bol príčina vašej ztraty!

Medzitým vlak nás doviezol do ohromného skleneného dvora! Tolko ľudí som veru ani v Turzovke na „Karmaši“ nevidel čo tu. tento roj ľudí sa sypal von do jednej sieni, a ponevác som ja nízkej postavy ako ten evanjelický mýtnik Zachej, nuž som aj iného nemohol vidieť, ako samé chrbáty ľudské čo sa predo mnou von dostať usilovali. Zato ma ale veru zbadal financ svojím bystrým okom ako jastrab kuriatko, a zreval na mňa:

„Niks colbáres?“

Ja som si ho ani nevsímnul, lebo som ho ani nerozumel čo chce, bežal som za ostatnými. Nato sa rczbehne za mnou, a tak ma lapil za pleco, že som myslel že ma voláky nahnevaný pes masiarsky chytil: „Dummer Šlovák“, povedal, a vrátil ma, a zase hovorí „niks colbáres?“ ja som odpovedal tiež „niks“ ako on; nato mi zťahne vrecu z pleca, otvorí, začne mu vnuťri črevá premrvať a vytiahol von flašku s borovičkou, syr, osuchy zemiakové a dve kl básy, čo mi sestra Hanka dala pre švagra a pre mňa na cestu sebe zajesť. Keď to už vonku mal vyložené, zkríkne: „und voz ist toz?“ ja zase: „niks!“

Na môj „niks“ nedal nič, zaviedol ma do kancelarie, ja som sa zastával, že však sú to nie ukradené veci, to nesiem švagrovi! Tu mi po česky vraví jeden financ: Čo ste neudal, že nesete potravné články cez mýto, za ktoré sa musí platiť, za trest sa vám tieto veci zadržia, a pre vašu hlúposť peňazite nebudete trestaní.“

Nič som nepovedal, len: „božíčku božíčku!“ ako to náš pán dekan hovorievajú. Nešťastlivý zajac čo nás predišiel! Včuf bych bol ľúbil toho panáka tu mať, aby videl, že moja matka necigánila. — Od zialu že švagrovi nič nedonesiem, chodil som po uliciach sem a tam s tou kresfanskou ľahkomyselnosťou: nestarajte sa, čo budete jesť a čo budete piť. Starosť tú mi financ škaredý vybral z vreca a sám sožral. Košíkár sa mi medzi tými ľudskými chrbátami ztratil, som sa hnúť nevedel, všade ľudia, vozy, hurt, krik, lomož, ľudia ako pojašení a pomätení bežali, jeden ma súril do boku, druhý z druhej strany ešte viac, sácali ma semotam, džugali, a jeden ma tak s lokťom pod rebrá uderil, že som až do pol ulici zaletel. Ja som nevládzal tak bežať, moje ťažké zimné čizmy mi kolena viac k modlitbe ku klaknutiu, nežli ku bežaniu ľahaly. „Božíčku! božíčku!“ čo to bude so mnou?

Ach, keďby sestra to doma vedela, by plakala nadomnou!

Tu sa stretnem s jedným sklárom, ktoré zliechovské sklené „servise“ ako to páni volajú, to jest pohárky a flaše zo zeleného skla predával, som sa zaradoval, že ma ten na cestu ku švagrovi napravi, a pýtam sa ho:

„Ale kmotorko! neviete, kde tu býva môj švagor Zaosek?“

No môj dobrý človečku — hovorí sklár — ako že ja môžem znať a vedieť, či tu vo Viedni býva váš švagor?

No veď chodí oblečený ako pán — hovorím ja nato — a má aj prstienky na rukách aj zlaté hodinky, a jeho vo Viedni každý zná!

No, duša moja! tu je mnoho pánov čo prstienky a hodinky nosia, nuž to si vyberte hľa z týchto mnoho pánov vašeho švagra Zaoska!

No už som ztratený.

Zbadal som veľký kostol, veru vysoký ako naša „Kýčera“. Vrcholec veži som zbadal nemohol pre jej výšku, myslel som si, tam by bolo ťažko na veži chlapcom vrabečov vyberať! — Vošiel som do vnútra pomodliť sa ku sv. Antoninkovi patrónovi ztratených vecí, aby, ktorý som sa vo Viedni ztratil, švagor môj našiel — no tolko ľudí a radných a officirov v robotný deň som ešte jakživo v kostole nevidel sa modliť. U nás, keď v robotný deň príde do kostola jedna bačka zakašľať, druhá sebe zadriemať, tretia sebe posedeť, aby doma nepočúvala krik vnučkov, už si myslí, že Pán Boh si to musí za gráciu držať, keď ho ona okašle, a u neho si zachvilu poseďi.

Po krátkej modlitbe vykročím na ulicu, stretnem sa so švagrom ktorý ma ku druhému „báňhofu“ šiel hľadať, lebo sme sa pomyšili.

No a borovičku nesieš? pýtá sa švagor.

Ach! tú mi financi vyzrali aj klobásky aj osúšky! To nám ten zajac urobil čo nás predišiel!

Ba snáď si financom na mýte neoznámil že nesieš potravné články?! to je chyba, to som ti zapomenul napisať.

No však som mu tri razy povedal „niks“!

Nuž to si cigánil — no nehajme to tak.

Švagorko! a to tuto býva pán cisár?

No to je hostinec len!

Jujujuj! No náš Jožko krémár by si mal pozrieť, ako tuto krémy vyzerajú!

Švagorko, a toto je ten Dunaj?

Ale čoby bol, to je ten kanál čo so sebou berie preč do Dunaja všetku nečistotu záchodov!

No už včuf rozumiem, že prečo je tá voda taká masťná a hustá, teda aj záživná keď do dvoch miliónov ľudí robí do nej každý deň toľkú zasmažku. Preto sú ti kapri dunajské tak chutní a tľstí.

Švagorko, a vieš kde býva „Štorch“ ten veľký sklep? ľúbil bych pre sestru kúpiť na oplecko činovať — aj pán farár ma požiadal aby som mu kúpil tisíc kuskov dreviek zuby špárať, lebo že vždy musia mať na stole polienko, ktoré sa rozštíepiť mnohorázy nedá, a s hornodlou si nechcú zuby kaziť.

No dnes tomu času neni! poď ideme domov, je čas už aby si čo zajedol — zajtrá všetko pokukáme, aby si zkusil a videl niečo vo Viedni, a mohol vyprávať.

Janko Chorľavý,
drotár z vidieka.

C H Ý R N I K.

Jeho Veličenstvo 31. októbra na osobitnom vlaku prišiel do Peštbudína. Ráno svätú omšu slyšal, o dešiatej dal audienciu (výsluch). Na druhý deň o 12-ej odcestoval do Viedne a tam do 3-ho zostane a zase do Peštbudína sa navráti.

Stotisíc zl. pre katolíckeho gymnasia (stredná škola) obetoval kardinál veľko-varadinský Lavrine Schlauch.

Pápežské požehnanie. Ako nám z Prešporoku sdeňujú, Jeho svätosť Lev XII. svojim apoštolským poženianím vyznačil novoutvorený tamojší spolok pre katolícku spisbu.

Svadba nasledovníka tronu. Nemecké noviny „Vossische Zeitung“ píšu, že kráľ neprivolí k tomu, aby nasledovník tronu do stavu manželského vstúpil s grófkou Chotekovou. Na rozmyslenie vraj určil času dva roky, aby alebo vzdal sa práva na tron, alebo zriekol sa plánu ženby.

Veľký požiar bol v Trnave dňa 21. okt. Zhorel totiž cukrovar baróna Štummera. Asi 300 vagónov cukru bolo v plameni. Na ratovanie veľikánskej budovy vyrukovalo aj vojsko, a hasičia nielen z Trnavy, ale aj okoliti. Tento cukrovar stále tristo robotníkom dával prácu a výživu. Zkaza tohoto ústavu priemyselníckeho znamená ztratu aj pre hospodárov, lebo sa tu spotrebovalo až do šesťstotisíc metrických centov repy cukrovej. Škoda sa cení na jeden mill'on a 200 tisíc zlatých. Cukrovar bol poistený.

Naši plátenníci. Kupci v stoliciach báč-bodrogskej a torontálskej vymohli u svojich stolíc zákaz podomného kupectva po spomenutých stoliciach. Týmto zákazom sú naši slovenskí kupci pravdaže oškodení. Odišli tedy v deputácii ku ministrom kupectva prosia o vzdvihnutie zákazu dolniackych stolíc. V mene ministra Hegedüsa prijal ich štátny sekretár Schmidt a prisľúbil im, že preskúma ich záležitosť, a ak môže dačo v ich záujme vykonať, tedy to iste vykoná.

Nebezpečný sen. V Lubietovej jednomu pri tamejšej tehelni zamestnanému robotníkovi prisnilo sa, že horí nad ním dom. Pod vplyvom sna počal bežať, pričom tak nešťastne stupil na jedno brvno, že padnul a zlomil si rameno.

Bitka Nigritov a Maďarov. Americkí černosi do potrčky prišli s americkými Maďarmi. Na severných stranách Spojených Štátov v meste South-Bend jedna tlupa černochoch napadla krému Štefana Tótha, v ktorej sa Maďari zabávali. Černosi, ako obyčajne, britvami ozbrojení boli, a po pračke odišli. Neskôr dorazili četníci ku kréme, ktorých Maďari — mysliac, že černosi sa zase

vrátili — pred krémou vo tme ubili. Za toto súdom trestaní boli, a Juraja Németha na viac mesiacov žalára odsúdili, lebo s pivovým kréhom prehl jednému četníkovi hlavu.

Poštárka sa otráвила v Slovenskom Komlóši. Keď išiel revisor poštový úrad prezrieť, chybovalo do 800 zl. Poštárka šla do zadnej siene pre peniaze, keď však dlho meškala, revisor išiel ju pozrieť. Našiel ju na dlažbe bez seba, a prázdny pohár pri nej. Vypočut ju nebolo možno. Lekári vzdali sa všetkej nádeje.

Nešťastie pri manévroch. Z Kieva sdeňujú, že pri tamojších manévroch roztrhlo sa jedno nové delo (kanón) a zabilo 5 mužov, a desať ťažko poranilo.

Vlci v Torontálskej. V srbskom Pardáni zjavili sa vlci v nočnú hodinu, a začali si celkom bezočivo brokovať jedno stádo oviec. Keď osem oviec zjudošili, vzdialili sa ako by nič.

Pozor na deti! V Temešskej Vukove 4-ročný chlapec gazdu Barbosa podpálil stoh sena. Náhodkom vetra prešibnul oheň aj na ostatné kozle, tak že všetky pohorely. Škoda páči sa na 1600 zl.

Odumretie. V Žiline zomrel 25. októbra Ján Rendár z rádu sv. Františka v 65. roku svojom. Večná mu pamäť!

Vojak stal sa mníchom Vo Viedni bola v čir n. e. päťrov Františkánov kapistránskych dojmavá slavnosť. A síce gróf Bossi-Fedrigotti, vojenský dôstojník, odrieknuce sa sveta a jeho radostí, shodil mundúr a premenil tento s jednoduchým rúchom rádu sv. Františka. Od chlapčensťva vždy nábožným rádu sv. Františka. Od pochádzavšia z kniežacieho kmeňu Lobkovtzovského.

Dp. Rojko oslobodený. Každému z nás dobre známy horlivec zásad kresťanských, obžalovaný síce pre svoje „Civilné manželstvo“ (Kresťan apr. 9. a 16.) ako „burič proti vierovyznaniu“ dňa 30. okt. stál pred súdom. Po vypočutí tak žalujúceho štátneho pravotára ako pravotára obžalovanej stránky, sudcovia p. Rojku oslobodili. B ahoželáme!

Nočný zlodej. Z Lugoša píšu: 24. okt. v noci o 12-ej vkradnul sa do bytu mešťanostu jeden chlapec. Keď zobudená mešťanostová pýtala sa, čo by žiadal, tento s rýchlo vytiahnutým revolverom hrozil sa jej, peniaze žiadal. Strápená ženská pootvárala škrýne, a odovzdala peňazí, koľko mala. Zlodeja ešte nelapili.

Minister neplatí pokutu. Minister Darányi pred stanicou ostrihomskou potiahol znak poplašný, načo rýchlik ihneď zastal. Konduktori behali z vagona do vagona vyzvedieť, kde dali znak; konečne prišli do salónného, kde sa minister Darányi nachodil. „Vaša excellencia, vy dali ste znak?“ — „Ja?“ divil sa minister. — „Ráče sa presvedčiť“, riekol konduktor a ukazoval na stroj. — „A to už pravda — vyhovárať sa minister — bolo tu strašne horúco, chcel som si napustiť chladného pov tria, nuž som potiahol prístroj vzdušný“ —

Vlak o pol hodiny neskoršie dorazil do Ostrihomu, ale tam ani zápisnicu nevzali hore s ministrom, lebo o jeho ospravedlnení sa nemožno pochybovať. Vystane teda i predpísaná pokuta.

Trest smrti v Uhorsku. „Jogtud. K.“ uverejňuje statistiku, koľkých ľudí posúdila kr. kuria na smrť od dvadsiatich rokov. Takých výrokov bolo v tom čase 89; z tých bolo exekováno 35, 3 zomreli pred prevedením výroku a 51 boli omilostení. Od r. 1896 nebolo riadneho posúdenia na smrť.

Nádej vlasti. V nedeľu v noc. krdeľ študentov, dobre ochmelených, tiahol Kerepešskou cestou; spievali, vypískovali, nakoniec technik Toroki Aladár vytiahol revolver a strieľal do neba. Vtedy shliadol oproti jachajúceho komfortabla a na 50—60 krokov privolať mu, aby vyhnul. Kočič alebo nerozumel, alebo nechcel rozumieť u jachal napred ďalej. „Zastreľ mu tú zdochlinu, Aladár!“ zvolal ktorýsi zo študentov. A Aladár ani nerozmýšľal, ani necielil dlho, rana zavznela, zdochlina zopála sa, padla a na mieste vypustila paru. Po tomto víťazstve Aladár chcel síce utiecť, ale ho chytili a musel sa legitimovať na policii. Následky, rozumie sa, poniesie „starý“.

Domáci lekár.

Predmluva.

Keď roľník alebo priemyselník dáku prácu pred sebou má, ku prekonaniu tejže nevyhnutelne potrebné sú mu patričné prostriedky, nástroje, bez ktorých prácu svoju iba s utratením mnoho času, a s veľkým namáhaním odbaviť v stave je, ba sa jej mnohokrát ani len chytiť nemôže. To samé zkusujeme aj v živote ľudskom. Je-li dakto zdravým životom, potrebnou k práci telesnou silou obdarený: povinnosti povolania svojho bez prekážky konať môže, kdežto s narušeným životom, nemocami trýzneným telom nielen že pracovať sa nedá, ba celý život je nám farchou. O pravdivosti tohoto nikto síce pochybovať nemôže, avšak precítiť úplne túto pravdu len ten zná, kto aj sám zápasíť musel i v živote svojom s tou smutnou nevládzou chorého tela, kde človek ani živý, ani mrtvý, ani pracovať, ani užiť v stave nenie.

Veľavážení čitatelia! Iste sú daktorí z vás, ktorí dobre o tom svedčiť môžu, že ja, ktorý tieto riadky píšem, pred dvoma-troma rokmi, viac prináležal som medzi mrtvých, nežli medzi živých. Pre tých ale, s ktorými nie sme si známi, pripomeniem na krátko, že mňa trýznily a z čiastky i dnes trýznia nemoce: rheuma, (lámbka), kathar (všeobecná náčha) pľúc, čriev, priedušnice, potom slabý žalúdok, oduťá pečeňa, slezina a čo ja viem ešte čo. I hľadal som lieky a obľahčenia na všetky strany. Krome okolitých lekárov bol som v kúpeľoch, bol u svetochýrneho Kneippa, farára v Bavorsku, bol u nášho Bullu v Turci. Konečne hľadal som

pomoc aj u obecných ľudí, menovite u jednej ženskej z Podkilavej (nitr. stol.). No keď mi nikto na liek natriafť nemohol, oproboval som sám seba liečiť so zelinami a inými domácimi liekmi, a ono sa mi darilo, natoľko aspoň, že bárs nie úplne zdravým, ale aspoň práceschopným človekom stal som sa zase.

Som r. kat. kňazom, a bol som ako kaplán v Pobedime (nitr. stol.) za 8 rokov. V posledných troch štyroch rokoch začali ku mne nemocní chodiť. Najprv z farníkov, a nezadlho aj z okolia. Ja som radil chorým, a lieky dával, ako som dľa zkušenosti vedel, a mnohým ľazko chorým pomohlo sa. Netreba mi ich menovite uvádzať, veď tí, ktorí v Pobedime, Bašovciach, v Povážskej Strede, v Orvištiach, v Krakovanoch, v Novom Meste, v Trebaticiach, v Kostolanoch, v Lopásove, vo Veselí, v Šterusach, v Piešťanoch atď. bývajú: tí o tom svedčiť môžu. Nechcem sa ničím honosiť, a keď toto spomeniem robím to iba dobru nášho obľúbeného „Kresfana“. I myslím si, že tí, ktorí mne svoje, lebo svojich detí zdravie a život ďakovať môžu, že títo dobrí ľudia budú apoštolmi „Kresfana“. Nie pre moju osobu myslím a hovorím to, ale pre tú svätú pravdu, že náš „Kresfan“ je povolaný k tomu, aby ľudu k jeho pozdvihnutiu, a vzdelaniu čím mohútnejšie pripomáhal. Mne docela stejné, aspoň môjmu vrecku stejné je: či „Kresfan“ viac, alebo menej predplatiteľov má, lebo veď ja tak jako tak jednako platený som za redigovanie Kresfana (o 20 zlatých menej mesačne nežli predošlý p. redaktor), ale nie je to stejné srdcu môjmu, ktoré za ľud v prsiach mojich bije, a biť neprestane, kým ma kus bude; — nemôže mi byť stejné to, či ľud náš dobrý zmažile vydrží pri zásadách, ktoré „Kresfan“ hlása, alebo odovzdá sa svojmu trúchlemu osúdu, kde odkázaný je na vôľu a nevôľu židov a pánov (keď by ešte pánov bolo).

Ale hovorím ďalej. Pre moje liečenie ma nik nebantoval, aspoň stoličný a okresný lekár nie; (kresfan jeden aj druhý), lež akýsi Mandl lekár žid vo Vrbovom, ktorého mám šťastie nepoznať, obžaloval ma v Nitre u podžupana, že príčinou mojou jedno dieťa zomrelo. No nič sa mi nestalo, a milý židáčik myslím že si týmto nie veľmi privábil nemocných . . .

Čo doteraz spomenul som o osobe mojej maličkosti, urobil som to preto, aby som svoje trápenia uverejňoval, ale len preto, aby podal som smysel článkom tým, ktoré odo dneška v každom čísle Kresfana čt. čitatelia naidu: o domácom lekárstve.

Upozorňujem ale veľmi vážne každého, aby neveril vždy svojmu prvému rozsudku pri rozoznaní chorôb, lebo patričných liekov, ináč tak pochodí ako ja, ktorý som každému srozumiteľnému slovu lekárskeho ihneď uveril, a toho sa aj držal. Kým človek ako-tak vyznať sa naučí v domácom lekárstve, treba dakoľko časov pomeškať. I preto najlepšie urobí ten, kto moje rady len v tom páde upotrebuje, keď zreteľne povedano bude, že bez obavy omylu akéhokoľvek, v

tej lebo onej chorobe môžeš sa držať rady, určilo danej.

V budúciachtedy článkoch pojednávať budeme o prechladnutí a rozličných nemocach z toho pochádzajúcich a obyčajných známych prostriedkoch, a vôbec o všetkom rad-radom, čo v živote ľudskom najviac príhodiť sa zvyklo.

E S.

DOPISY.

Z BOŠÁCKEJ DOLINY.

Slavná Redakcia!

Nepamätám, žeby voľakto bol sa ohlásil vo vašom časopise od nás z Bošáckej doliny. A mal by veru kto, a bolo by potrebné, aby sa už aj u nás voľáčohýbalo, lebo z novších pohybov kresťanských nepoznám tuná pranič, iba to, že ľud ubohý žiadal by si a chcel by ako-tak poddať sa duševnému krieseniu, len keby sa už čosi robilo. U nás je síce ľud zanedbaný, preto ale dobrého základu, len mu treba rozumieť. Že sa najdú veru mnohí, a to z tej chudobnej triedy aj mladší ľudia, ktorí ešte dnes žijú tak divo, psoťno, hriešne, akoby ani Boha nepoznali, je pravda; z to ale dosť ich je takých, ktorí aj vieru si vážia, aj bárs ku čomu súcimi by boli, keby len vedeli čo a jako? Nevieť prečo u nás nenie ani ľudové shromáždenie, ani čitateľský spolok, ani úverkový, ani nič. A veď tu je mnoho tisíc ľudstva, najviac od našich vefactených pánov židov vyciečaného. Mnohí z nás chodia celý rok po zárobkoch ako kupci, nádennici a podobní. Židov sa tu napelešilo ani neviem koľko, ale ešte v 80-tych rokoch malo ich tu byť vyše 400 kusov. Keď som bol ešte chlapcom, no vtedy ich len niekoľko bolo, aj to takí len boli na posmech, ale dnes veru majú také utešené bohaté sklepy, ako v bársktorom meste. Nenie divu. Výživu dostatočnú tuto nedorobíme, nuž potom kupujeme všetko čo treba za hotový groš vo svete zarobený. A kupujeme od židov, a musí to tým židom dobré groše prinášať, keď sa im tam ľudia vždy motajú. Aj pijeme veru, prečo bych to tajil, — a veru u nás ľudia napití hneď sa povadia, aj veru pobijú sa. Ja neviem čo to môže byť, keď naši ľudia idú kupčiť až do Pešti a na Moravu a doma to máme predsa samých židovských kupcov. My to robíme tak hlúpo, ako by sme ani rozumu nemali: hrešíme medzi sebou židom, ich rabína aj ancikrista, že nám tu tak zbohatli a my schudobneli, a potom ale jeden druhému si závidia, až ho skoro zimnica drhne. Zo susedom, s rodinou hneď sa povadieme, hneď beháme do Trenčína po súdoch zanič-prenič, ale žid ten si z toho nič nerobí, keďby sme mu aj povedali už čosi od srdeca. On urobí najprv sprostú tvár, potom sa usklabí, potom začne kriky robiť a skákať jako potkan keď ho prehánajú, a keď

vidí, že sa voľakto splašený preč berie, nuž vtedy veru aj tým rifom prace človeka cez dvere. A to by sme my predsa mali voľajako premeniť, jeden druhého ctíť sa, židovským krémám na večné vcky pokoj dať, radšej si v nedelný čas voľáčoh prečítať a poučiť sa, čo by jako lepšie mohlo byť. Nuž len tak hľa si ja myslím, žeby aj ľudová strana toto dobré korene mala, lebo však sa známe, a dobre vieme, že sa tie matriky a sobáše civilné nikomu neľúbia. S úctou

Bošácky ľudák.

DOLNÝ KUBÍN, 2. nov.

Ctený Pán Redaktor!

Od 16. m. m. je vo veľkom rozčúlení kresťanské obyvateľstvo Námestova a okolia pre vraždu nevinnej siroty 14-ročného Janka Črechlana, pastierika, rodeného z Tvrdošína. V lete bol pasáčíkom, v zime posluhúval.

V pondelok, 16. m. m., ráno slúžka Juráškovej šla do starej, nepotrebovanej pivnice, nachod acej sa v pridomovej záhrade, obzreť, či by aspoň do času nemohla si v nej držať nakopanú švábku. Sotva vnišla 5. schodíkami dnu, od ľaku temer zamdlela, vidiac nahé telo zavraždeného človeka za kisiňou v kúte pivnice. Bežala k bydliskám, kričiac: „Človek zavraždený je v pivnici našej!“ Skoro sbehli sa susedia a videli pastierika Janka Črechlana s hrdlom prerezaným až po obratle, vyzlečeného až do giat. Asi tri kroky od mrtvoly ležal na zemi tupý žabikláč, klobúk, košielka, kabátik a starý roztrhaný uterák. Na mieste, kde ležal, krve len toľko, ako z husí. Na schodíkoch pár kvapiek krve. Hodne ďalej od pivnice z plotu vytrhnuté tri dosky, z ktorých jedna zakrvavená bola.

Chlapča posledne videné bolo u Žida Jakuba Jakobsona, biedne sa živiaceho i so 6. defmi krmením husí a podporou olšce židovskej. V dome tohoto Žida chlapček častejšie býval, lebo, ako mi ľudia hovorili, dostával temer denne koláč a mal sľúbené i šatočky.

Samovražda je vytvorená a s nožom, najdeným pri mrtvole, naskrze nemožná. Kto ho zavraždil, kde, keďže krve v pivnici len troška jesto, ako prišlo tých pár kvapiek krve na schody pivničné, ako menovite zakrvavily sa dosky ohrady, na 30—40 krokov od pivnice sa nachodiacej, to nám, možno, vyšetrovanie objasní.

„Nár. Nov.“

Hospodarstvo.

O sejbe.

Sejba jasenná ešte vždy trvá. Slyšme teda dačo o semene potrebnom k sejbe.

Keď sme pôdu k sejbe náležite pripravili, zasejeme semeno. K sejbe len úplne zralé, bezchybné, životaschopné a čisté zrnó berieme.

Múdry roľník tak to robí, že prezkúma ešte pred žitvou úrodu svoju, a najlepšiu časť svo-

jej úrody ponechá si, aby dobre dozrela, a potom na kolko možno pri jasnom-suchom počasi sožne ju osobitne, aby k sejbe len to najlepšie zrno obdržal. Hlúpy roľník ale najlepšie zrno odrádza a druhý-tretí klas, kolkorazy od žida diaho vypožičaný seje. A seje si slabé zrno, aby slabú úrodu mal, lebo len zdravé zrno môže dať silný vyvin byliny. A seje si nielen slabé, lež aj nečisté, kadejakou hnušobou preplnené zrno, aby si role svoje na mnoho rokov zaneplešil.

Premnoho závisí od toho, jaké zrno upotrebuje pri sejbe. Kto má svoje, nech to najlepšie vyberie, kto ale odkázaný je kúpiť si semeno, nech dobre do očí pozre tomu židovi, od ktorého semeno kupuje. Kto pri tomto šanuje, je sám sebe škodný, a kto ani túto pravdu ne nahliadne; nech neobrabá role, lebo hlúpakovi škoda je dať pokaziť role.

Hovorí sa, že zkusenosť učí najlepšie roľníka. Pravda je. Že ale jednotlivý človek roľník tiež nemôže sám všetko zkusiť a preskúmať, aj to je pravda. Musíme tedy aj zkusenosti iných ľudí upotrebiť tým viac keď vieme že niektorí ľudia výlučne len hospodárstvu sa učili, a veľkú časť svojho života tomuto venovali. A tí nám odporúčajú, aby sme pri sejbe vyskúmali rozličné druhy semien, a z týchto to udžali, ktoré pôde nšej najlepšie zodpovie. Ak sa nám semeno vlastného dorábania darí prestáva, vtedy z chudobnejších krajov to najlepšie semeno zapatríme si, lebo ono v prajnejších pomeroch istotne aj väčší úžitok dáva.

Stane sa dakedy, že roľník nenie si istý, zdalíže semeno jeho je dostatčne zdravé a životu schopné a či nie. V takom páde ľahko presvedčíme sa nasledovne: Vezme sa jeden tanier, a na ten uložíme pijavý papier (tlstý). Tento papier namokríme tak, aby vždy dost vlhky v sebe držal, bez toho, žeby voda v tanieri nazbyt stála. Na tento mokrý papier uložíme 100 zrn, a dáme pozr, aby v miestnosti kde tanier sa nachádza, vždy asi jednaké teplo bolo. Dľa vykľutia zrn môžeme snadno vyrátať jakovo-f, dobrotu semena. Isteže semeno, ktoré siať sa má, malo by čím viac vykľutých zrn v sebe obsahovať.

Zkusný roľník vie, že napr. pšenica v 9-13, raž v 4-12, jačmeň v 15, ovos v 14-18, kukurica v 9-13, datelina v 4, repa v 4, vika v 6-tom dni asi vykľučí, dľa toho, aká je vlaha v zemi.

Dľa novších zkuseností dokázalo sa aj to, že každé semeno musí mať aj svoju primeranú váhu. A síce jeden hektoliter pšenice má v žlt 80 kl., tolko raži 75, jačmeňa 65, ovsu 45, vika, hrach, šošovica 80, lan 68, konope 47,

mak 60, datelina 78 kl., aby patričné semená ku sejbe súce byly.

Končne pripomenieme, že ku sejbe na podzim potrebné je menovite pšenicu pripraviť, pacuvať. Že kto toto zanedbá, sám sebe škodí, to musí znať aj ten najjednoduchší roľník.

Rozmarý a žarty.

Učiteľ: Kolko hodín ma deň?

Žiak: 25.

Učiteľ: Čo hovoríš, jako to?

Žiak: Veď ste vy sám pán učiteľ povedali, že je už deň o hodinu dlhší.

Kam tak rýchlo, priateľu?

Ponáhľam sa domov.

Čo sa stalo, asnáď ti len neochorela manželka?

Oh nie, ona je zdravá: ale kúpil som jej nový klobúk, a preto sa ponáhľam, aby som bol skorej doma, žeby sa zas móda nezmenila zatiaľ.

Juro Chltaj tak náramne bol ochorel, že keď už začal vyzdravievať, nemohol ani rukou k ústam; naložil tedy lekár, aby ho dvaja držali a jeden aby mu jesť dával, keď ho tedy podíhli, a jeden ho krmil, „nič potom“, odvrknul nemocný, „jeden drž a dvaja mi dávajte.“

Na jednu dievčinu sa vyzradilo, že ukradla kus plátna. Vec prišla pred rychtára.

Rychtár ju okrične: No to už bolo prihrubo.

Áno, pane rychtáru — odpovedala ona — zato ma aj moja matka vyhrešila, že som to hrubé vzala, a to tenké tam nechala; ale bola tma; a tak som dobre nevidela.

Uhádol! „Olovo je kov, lebo dá sa kovať“, vravel učiteľ pri výklade slov v I. Čítanke. „Sú ešte iné kovy; znáte snáď niektoré?“

Žiaci menujú: železo, meď, cín atd.

Konečne hlási sa ešte kováčov Ferko.

„No, Ferko, vieš ešte pomenovať niektorý?“

A Ferko smele odpovie: „Kobyľa!“

ODKAZY REDAKCIE.

Ján Straka v Košiciach. Ponevác v redakcii Kresťana osobné premeny sa staly, nateraz len tolko Vám môžem sľubiť, že Vami žiadaný výkaz milodarov obstarám a uverejním. — Andrej R. v R. Sväté písmo

nového i starého zákona v čistoslovenskej reči doteraz nemáme. Vydá ho — úfame — už v budúcom roku Spolok Sväto-Vojtešský v Trnave. České vydanie obstará si môžete: Spolok Cyrillo-Methodějský Praha, — alebo Spolok sv. Jána Nepomuckého v Brne. — **J. Stupal, Vičkovany.** Ak chcete lacno kupovať drobný tovar (špecera) musíte sa na Viedeň obrátiť. Odporúčam: **M. Knöpfmayer**, Wien II. Lichtmauergasse, Roberthof. Cukor a petrolín musíte kupovať od vidieckých veľkokupečov, lebo tieto články sú po celom svete v židovských rukách, a keď by ste od týchto chceli kúpiť, ani sa rozprávať s vami nebudú. — **H. Ciffer.** Čo sme sa rozprávali, toho treba sa držať Neverím, že tak zámožná katolícka farnosť nemohla by sebe čo len kat. kruh zadovážiť. Nedajte sa odstrašiť, a nedajte sa predbiehať kroz chudobných Trenčanov, Lipťákov. Máte majstra dobrého, ktorý vám ho aj zo svojho vystaví, len netreba zúfať. V Pobeďime utvoril ľudovú stranu, úverkový a potravný spolok, kat. kruh. K vám s neslýchanou radosťou siel. Tedy nezúfať! — **Čachtice.** Srdečný pozdrav! — **Nové Mesto, Krakovany, Saštín, Brezová, Bošaca:** Uvidíme či zadržíte slová. V Bošáci, mojom rodisku musí byť aspoň 200 predplatiteľov, ináč Vás nenavštívim. — **J. P.** Darmo je! Ja ale hovorím: Keď by naši ľudia boli ešte stokrát horší, aj vtedy nemáme ich právo opustiť. — **W. K.** Proti záduchu tuto Vám nemôžem odkazovať. Prijde i na to rad. — **Schneider Sinko.** Môžeš ma ty môj milý trisť-razy prosíš. Drž sa zákona. Ten ti pomôže, keď ti dakto ublíži. Keď ty nechceš ostať somárom, aj sedliak nenie prinútený ostať na večná veka oslom. — **K. v N. Meste** Také víťazstvo ako váš slúžny Langhammer vykonal, keď nábožnú hru výlučne len pre slovenskú reč zakázal — ešte na svete nikto nevyviedol. Nech mu slúži na zdravie, čo od ministra dostal. — **Básnik Kresfana K.** Prosím, neomylné sdelte mi úplnú adresu svojou. — **Dhomír Polský.** Odpusťte, že len tu: Vás prosím. „Kresťan“ a „Dhomír“ to sa nemôže a nesmie jedno bez druhého myslieť. — **B. J., U. St., S. M., H. K., D. J., H. B.** a iní priatelia a druhovia moji, nezabúdajte! — **G. v Z.** Prosím, mne je najviac ľúto! Usilovať chcem sa, ale za čas musíte aj sám uznať, keď pomyslíte na to, že ja nikdy nemal som príležitosť slovenský pravopis v slovenských školách sa učiť ako vy. — **Jozef Buchtár v Petrohrade.** Dopsaných 10 zl. sme obdržali. Zvyšok, 2 zl. odovzdáme, ako žiadate, pohorelecom bobrovským.

Knížná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostať v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti — **Priprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda. Vrele ho odporúčame. — **Kresťanské devy.** Tento výborný sošit oslovenčil a vydal dr. **Jozef Janda** v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, Druhé vydanie. — **Moje srdco také, a tvoje je aké.** Cena 4 kr. Vydala Tlačiarň Sv. Gerharda v Budapešti. — **Tót-Magyar Beszéd- és**

Értelemgyakorlatok (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvodcu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti. Vrele odporúčame. — **Levni Illustrovaná knihovňa,** ročne 18 sväzkou (zl. 3.80) Potopa. Ev. Beauforth v Praze. Cena 24 kr.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (zito) banátske 08.05—08.65. Od Tisy 08.05—08.60. — Od Pešti 08.30—08.85. — Zadunajské 08.35—08.45.

Raž 6.20—6.25.

Jačmeň na krmenie 6.00—5.20. — Do pálenice 5.70—5.90. — Na pivo 6.60—7.00.

Oves 5.00—5.25.

Kukurica 4.50—5.50.

9. Mäsa.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.40	13.80	13.20	12.60	12.00	11.40	10.80	09.50
			7½	8			
			7.80	5.80			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. Stravy. Veľká biela úzula 7.50 — Mala 7.75 Hrach 11.00—13. Pšeno 04.75—5.00 Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na seje. Červená datelina 20 32 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 36—40 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. — Ladanok 11.50—.

5. Hyd a vajca. Kura 7) kr. — Shepka 8) kr. — Kapán 1 zl. — Morča 0.00. — Krmená hus 2.5). — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90 Vajca 7—8 kusov 20 kr. 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telas Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina Svińska v sudoch 10 51 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 46—47 l

Ferdinand Stuflesser,

sochár a staviteľ

in Sect. Ullrich-Gröden (Tirol.)

odporúča

sochy s ä ý h z dreva

Zvýška	100	120	140	170	180
Pozlátano	fl. 35.—	50.—	68.—	78.—	84.—
	100	115.—	fl.		

Katalogy krížových miest a oltárov zdarma.

Vyznačeno od Jeho svätosti pápeža Leva XIII. zlatým medailom.

Najnovšie som spravil 7 oltárov so sochami a kancelom pre karmelitov v Budapešti.

Mestská lekárň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja

Založena 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

Mestská lekárň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše na próbu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výfah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl., flašky na próbu 50 kr.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekárni, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov poštové útraty) Obľadené vždy 5 zl franco.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme, proti lámke, záduchu, bezsnivosti, huč-

srdca, boleniu hlavy, epiflepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jedle, boleniu zubov, bľadosti, migréne, klopaniu

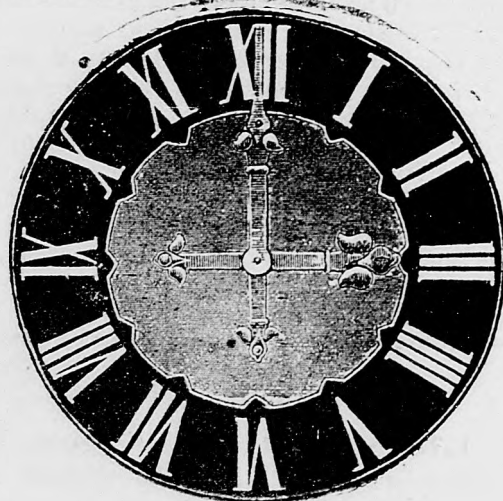
Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V, Kálmán-utcza 19 M. sz.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod natanovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútrina chodi sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabrickej práce vylučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

FILIÁLKA
banky „TATRA“ vo V. Bytči

dáva požičky na intabuláciu na 7%.

Mimo štampov platí stránka našemu
advokátovi za intabulovanie **len**

	do	100	zlatých	1	zl.	—	kr.
od	100	do	300	„	1	„	50
od	300	do	500	„	2	„	—
od	500	do	800	„	2	„	50
od	800	do	1000	„	3	„	50
od	1000	do	1500	„	5	„	—
od	1500	do	2000	„	6	„	—

Filiálka mení za najvyššie ceny aj

Ruble, Dolláre, Marky a Franky.

Filiálka banky „Tatra“
Velká Bytča.

KATHREINEROVA

Kneippova
sladová káva.

Baběnko aj mne!

Najobľúbenejšia káva v pre mnohých rodín. — Od veľa rokov dokázala sa ona byť tým najvyšším doplnkom k obyčajnej káve. Lekári ju odporúčajú deťom, slabým, pri chorobách nervov, srdca a žalúdka čo jedine zdravý dôdatok k obyčajnej káve.